

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1934 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran.

I en den 19 januari 1934 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 71, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag till Förordning

angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. I den omfattning, som i denna förordning sägs, är postverket ansvarigt för assurerade och rekommenderade försändelser, oassurerade paket, postförskotts-försändelser och inkasseringshandlingar samt för post-anvisnings-, postgiro-, postförskotts- och inkasseringsmedel.

Ansvarigheten gäller så länge försändelse, handling eller medel stå under postverkets vård.

2 mom. Postverket är fritaget från allt ansvar,

när förlust eller skada förorsakats genom avsändarens fel eller försum-melse eller är en följd av försändelsens egen beskaffenhet,

när fråga är om vara, vilkens befordran med post är förbjuden,

när försändelse, som jämlikt därå befintlig anteckning varit avsedd att befordras under assurans eller rekommendation eller såsom postförskott, avlämnats till postbefordran i annan ordning än som för försändelse av ifrågavarande slag är föreskriven och på grund därav icke blivit behandlad i överensstämmelse med nämnda anteckning, samt

när ersättningsanspråk icke framställts inom därför stadgad tid.

3 mom. Postverket ansvarar icke för indirekt skada eller för utebliven vinst.

Med nedan i detta moment angivna undantag ansvarar postverket icke heller för förlust eller skada, som förorsakats av försening.

Har skada å assurerad eller rekommenderad försändelse eller å oassurerat paket uppenbarligen förorsakats av försändelsens försening under postbehandlingen, må generalpoststyrelsen, när sådant prövas vara av förhållandena påkallat, tillerkänna avsändaren ersättning för skadan enligt de i denna förordning stadgade grunder.

Likaledes må generalpoststyrelsen, efter prövning i varje särskilt fall, tillerkänna avsändare av assurerad eller rekommenderad försändelse, oassurerat paket, postanvisnings- eller postgiromedel ersättning för särskilda kostnader, som förorsakats av avsändaren genom försändelsens eller medlens försening under postbehandlingen. Sådan ersättning må dock icke i något fall överstiga 50 kronor eller det lägre belopp, som skulle hava tillkommit avsändaren, därest försändelsen gått förlorad eller medlen icke blivit behörigen redovisade.

4 mom. I fråga om de inskränkningar i postverkets ansvarighet, som gälla vid krig eller krigsfara, är särskilt stadgat.

5 mom. I denna förordning meddelade bestämmelser gälla inrikes försändelser. För postverkets ansvarighet i postutväxlingen med utlandet gäller vad därom är stadgat i vederbörande avtal med främmande länder.

2 §

Har assurerad försändelse gått förlorad eller har dess innehåll helt eller delvis förkommit eller skadats, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande verkliga värdet av förlusten eller skadan. I saknad av utredning om försändelsens värde skall detta anses hava utgjort det å försändelsen angivna assurancesbeloppet. Ersättningen må dock icke i något fall överstiga sistnämnda belopp.

Assurancesbeloppet får icke vara angivet högre än verkliga värdet av försändelsens innehåll.

Om assurerad försändelse gått förlorad eller dess innehåll helt och hållet förkommit eller förstörts och i anledning härav ersättning utbetalas till avsändaren, är denne dessutom berättigad att återfå erlagda befodringsavgifter.

3 §.

Avsändare av rekommenderad försändelse, som gått förlorad, är berättigad till en ersättning av 36 kronor.

Har innehållet i rekommenderat brev skadats, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande verkliga värdet av skadan. I saknad av utredning om innehållets värde skall detta anses hava utgjort 36 kronor. Ersättningen må icke i något fall överstiga nämnda belopp.

Efter samma grunder utgår ersättning, om innehållet i sådant rekommenderat brev, som varit förseglat i enlighet med de för assurerade brev gällande föreskrifter, helt eller delvis förkommit.

4 §.

Har oassurerat paket gått förlorat eller har dess innehåll helt eller delvis förkommit eller skadats, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande verkliga värdet av förlusten eller skadan. Ersättningen må dock icke för något paket överstiga 100 kronor.

Om oassurerat paket gått förlorat eller dess innehåll helt och hållet förkommit eller förstörts och i anledning härav ersättning utbetalas till avsändaren, är denne dessutom berättigad att återfå erlagda befordringsavgifter.

5 §.

Har postförskotts försändelse utlämnats utan postförskottsbeloppets utkrävande eller mot utkrävande av lägre belopp än det å försändelsen angivna, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande postförskottsbeloppet eller den del därav, som icke utkrävts.

6 §.

1 mom. För assurerad eller rekommenderad försändelse, innehållande inkasseringshandlingar, ansvarar postverket såsom för assurerad eller rekommenderad försändelse i allmänhet.

2 mom. Går inkasseringshandling förlorad, sedan det kuvert, i vilken den varit innesluten, öppnats, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande den lidna skadan. Ersättningen må dock icke utgå med högre belopp än som kunnat utgå för den försändelse, vari handlingen varit innesluten.

3 mom. Om inkasseringshandling utlämnats utan inkassering av beloppet eller mot inkasserande av ett lägre belopp än det, varå handlingen lyder, är avsändaren berättigad till en ersättning, motsvarande inkasseringsbeloppet eller den del därav, som icke inkasserats.

7 §.

För inbetalade postanvisnings-, postgiro-, postförskotts- och inkasseringsmedel är postverket ansvarigt, intill dess medlen i vederbörlig ordning utkvitterats eller uppförts å postgirokonton.

8 §.

1 mom. Anspråk på ersättning, som enligt denna förordning kan utgå för förkommen försändelse eller inkasseringshandling eller på grund därav att postförskotts försändelse eller inkasseringshandling utlämnats utan utkrävande av det å försändelsen eller handlingen angivna beloppet eller mot utkrävande av lägre belopp än sålunda angivits, skall skriftligen anmälas hos generalpoststyrelsen inom ett år, räknat från den dag, då försändelsen eller handlingen avlämnats till postbefordran.

2 mom. Om innehållet i assurerad eller rekommenderad försändelse eller oassurerat paket helt eller delvis förkommit eller skadats, skall

ersättningsanspråk skriftligen anmälas hos generalpoststyrelsen inom sextio dagar, räknade från den dag försändelsen kommit adressaten tillhanda eller erbjudits honom till uttagande.

3 mom. Anspråk på ersättning för medel, som icke blivit av postverket i behörig ordning redovisade, skall skriftligen anmälas till generalpoststyrelsen,

när fråga är om postanvisnings-, postförskotts- eller inkasseringsmedel, före utgången av kalenderåret näst efter det, under vilket inbetalningen till postverket skett, och,

när fråga är om postgiromedel, före utgången av tredje kalenderåret näst efter det, under vilket inbetalningen skett eller uppdrag om girering eller kontant utbetalning bokförts å postgirokonto.

I särskilda fall må emellertid generalpoststyrelsen, med avseende å förekommande omständigheter, medgiva ersättningsens utbetalande, ehuru anspråket framställts senare.

4 mom. Vid anmälan om ersättningsanspråk böra i förekommande fall företes inlämningsbevis samt de intyg eller handlingar i övrigt, som kunna åberopas för bestyrkande av förlusten eller skadan.

9 §.

Om vid prövning av ersättningsanspråk rörande assurerad eller rekommenderad försändelse eller oassurerat paket tvekan uppstår om rätta värdet av föremål, som varit inneslutet i försändelsen, skall detta värde bestämmas på sätt är föreskrivet i gällande lag om skiljemän.

10 §.

1 mom. Finner generalpoststyrelsen ett i föreskriven ordning anmält ersättningsanspråk vara behörigen styrkt, utbetalas genast ersättningen av postmedlen.

Därest generalpoststyrelsen finner ersättningsanspråk icke vara ostridigt, skall sökanden hänvisas att inom nittio dagar efter bevisligen erhållen del av beslutet vid vederbörlig domstol i laga ordning anhängiggöra sin talan, vid äventyr att i annat fall all rätt till vidare talan mot postverket anses försutten.

2 mom. När ersättning för förkomna medel eller föremål av postmedlen utbetalas till en försändelses avsändare, skall dennes rätt till det förkomna i motsvarande mån överlåtas på postverket.

3 mom. Har assurerad eller rekommenderad försändelse eller oassurerat paket postbefordrats utan postavgifternas erläggande i förväg, skall beloppet av dessa avgifter, i den mån icke avsändaren enligt bestämmelse i denna förordning äger återbekomma befodringsavgifterna, frånräknas det ersättningsbelopp, som i förekommande fall tillerkännes avsändaren.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1934, vid vilken tid förordningen den 12 november 1872 (nr 72 sid. 3) angående postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran avlämnats, och övriga i ämnet meddelade bestämmelser skola upphöra att gälla; dock skall bestämmelsen i 8 § 3 mom., första stycket, i fråga om postgiromedel icke äga tillämpning beträffande inbetalning, girering eller utbetalning, som verkställts före den 1 januari 1932.

Genom proposition den 31 mars 1870, nr 32, föreslog Kungl. Maj:t vissa ändrade bestämmelser rörande postverkets ansvarighet för det fall, att försändelser av följande slag förkommit under postbefordran, nämligen rekommenderade brev, assurerade brev och paket samt oassurerade paket. Detta förslag bifölls av riksdagen (skrivelse nr 57). I förordning den 12 november 1872 (nr 72 sid. 3) angående postverkets ansvarighet för försändelser, som till postbefordran avlämnats, sammanfördes såväl berörda, av riksdagen antagna bestämmelser som åtskilliga andra föreskrifter i ämnet, vilka ansågos erforderliga. Såsom av departementschefens redogörelse till förenämnda statsrådsprotokoll framgår, hava de i 1872 års förordning meddelade bestämmelserna vid skilda tillfällen i enlighet med riksdagens efter förslag av Kungl. Maj:t meddelade beslut dels ändrats och dels fullständigats, varjämte i vissa avseenden smärre ändringar vidtagits genom av Kungl. Maj:t meddelade beslut.

De tid efter annan meddelade bestämmelserna om postverkets ansvarighet för till postbefordran mottagna försändelser hava nu ansetts böra sammanföras i en särskild författning. Det förslag, som i sådant syfte förelagts riksdagen genom den föreliggande propositionen, innefattar dessutom ändringar i en del av de nu gällande bestämmelserna ävensom vissa nya bestämmelser, varemot sådana föreskrifter i 1872 års förordning, vilka icke direkt hänföra sig till ifrågavarande ansvarsskyldighet, icke ansetts böra inflyta i den nya förordningen.

Beträffande utredningen i ärendet och den närmare innebörden av författningsförslaget får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll. Jämte ett påpekande att det i sista stycket av förslagets 1 § 3 mom. intagna stadgandet om ersättning för extra kostnader på grund av försening under postbehandling innefattar en nyhet i förhållande till vad nu gäller, må emellertid med några ord beröras bestämmelsen i förslagets 4 § om ersättning för oassurerat paket. Enligt stadgande av år 1918, vilket alltjämt gäller, är avsändare av oassurerat paket, som gått förlorat, helt eller delvis berövats sitt innehåll eller på annat sätt skadats, berättigad till ett skadestånd, motsvarande verkliga värdet av förlusten, tillgreppet eller skadan, dock högst 20 kronor för paket av intill 5 kilograms vikt och för tyngre paket 4 kronor för varje kilogram eller del av kilogram av paketets vikt. Ersättningen utgår icke, därest fel eller försummelse från avsändarens sida föreligger. Enligt

förslagets 4 § skall skadeståndet motsvara verkliga värdet av förlusten, tillgreppet eller skadan, dock högst 100 kronor. I förhållande till vad nu gäller skulle en sådan bestämmelse medföra fördelaktigare skadeståndsvillkor för de paket av högst 5 kilograms vikt, som hava ett högre värde än 20 kronor, samt för alla paket i vikt över 5 till och med 25 kilogram, vilkas värde är högre än 4 kronor per kilogram. För paket, som väga över 25 kilogram och hava ett högre värde än 100 kronor, skulle däremot inträda en försämring. Enär högsta medgivna vikt för paket är 50 kilogram, kan nämligen ersättningen för närvarande uppgå till (4×50) 200 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts föreslagna proposition nr 71, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran.

Stockholm den 30 april 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Örne*, Carlsson i Gävle*, Nilsson i Landeryd, Lövgren i Boden, Björklund*, Olsson i Ramsta*, Ericson i Boxholm, Lithander*, Sjödal, Löfvander*, Velander*, Rosén, Hagström*, Werner i Hultsfred*, Heiding*, Blomquist, Johansson i Krogstorp* och Hagberg i Malmö.

* Icke närvarande vid justeringen av betänkandet.